

SZEMLE

Összeállította: BALOGH PÁL

Spanyolországban 1969 óta még nem döntötték el, hogy a PAL- vagy a SECAM-rendszert választják-e, holott jelenleg televízió-vevőkészülékkel való telítettsége már 52%.

1968—71 között évente mintegy 670...680 ezer darab fekete-fehér televízió-vevőkészüléket gyártottak. 1973-ban mintegy 900 000 készüléket gyártottak le. A tervek szerint már 1975-ben 103 000 színes televíziókészüléket állítanak elő. A spanyol ipar — érthetően — érdekelt a színes televízió-

adások megkezdésében és sürgeti a gyors döntést. Ipari körökben általában egyhangúan a PAL-rendszer mellett vannak, s már évek óta ilyen rendszerű kísérleti adások is folynak Spanyolországban, ennek ellenére még mindig nem született meg a végleges döntés. (*Radimentor Electronic, 1973. 29. k. 10. sz. [48]*)

(Folytatása a 49. oldalon)

(Folytatás a 43. oldalról)

Az Elektronika Industrija (Nis, Jugoszlávia) 1958–59-ben kezdte meg a televízió-vevőkészülékek gyártását, Philips-licenc alapján. Ezután a cég a japán Toshiba céggel kötött licenc-felhasználási és kooperációs szerződést. A szerződés értelmében 1967 óta a japán cég tapasztalatainak felhasználásával gyártanak teljesen tranzistoros, hordozható, teleskopos televízió-vevőkészülékeket.

Az Elektronika Industrija 1969 májusában a Kuba Imperial GmbH wolfenbütteli nyugatnémet céggel, öt évre szóló kooperációs egyezményt kötött, s ennek keretében már PAL-rendszerű színes televízió-vevőkészülékeket is gyárthatnak. Az Elektronika Industrija egyébként 1962 óta növekvő ütemben termel exportra. 1972-ben a televízió-vevőkészülék export elérte az 50 000 darabot és fő iránya a Német Szövetségi Köztársaság volt. A televízió-vevőkészülékek egy részét kompletten, más részüket viszont képeső nélkül szállították a nyugatnémet megrendelőknek, akik ezután saját képesővel hozták forgalomba azokat.

1973-ban 230 000 fekete-fehér és 12 000 színes televízió-vevőkészüléket állítottak elő, s ebből 00 000 db tv-készüléket exportáltak. (*Filinformationen der Aussenwirtschaft, 1973. 19. k. 142. [47]*)

*

A jelenlegi ötéves tervben (1971–75) a Szovjetunióban 2700 automatizált irányítási rendszert (ASZU) helyeznek üzembe a népgazdasági tervezés megjavítása és a termelés növelése céljából. A szakemberek már a második generáción dolgoznak, 1975-től már az úgynevezett ASZU-Pribor II. kerül alkalmazásra.

A Szovjetunióban előirányozták a tárolókapacitás és a programozási sebesség növelését, mindenekelőtt az ESZ 1030 (100 000 műv/s), és az ESZ 1040 (300 000 műv/s), továbbá számos ESZR periféria segítségével. A berendezések döntő többségét már sorozatban gyártják, döntő fontosságú feladatként most a szükséges programok kidolgozása jelentkezik.

Az ASZU-rendszer tíz alrendszerrel rendelkezik, ehhez tartozik pl.: az „operatív irányítás”, mely az adatok gyors feldolgozásával az iparág valamennyi üzemének problémájára időben megadja a választ és ezáltal megkönnyíti a rövid távú döntéseket. A második generációs ASZU-rendszer további 6 vállalatot foglal még magában. Az új rendszer 600 feladat megoldására képes, s a vállalatvezetést nem csak az ügyvitelben, hanem a folyamatok optimalizálására és a prognózisok megalapozottságára vonatkozó döntéseiben is segíti.

Jelentős probléma a programok fejlesztése, sok millió adat hibamentes tárolása és feldolgozása. Egy adott iparág számítóközpontjában évente ma már több mint 200 millió jelet tárolnak. 5000 mágnesszalagos memória átlag egymilliárd decimális számjegyet tartalmaz, mégis kisebb az adattovábbítás költsége és a papírtömeg is áttekinthető.

A szabványok szigorú feltételei szükségessé tették, hogy 1200-ról 300-ra csökkentsék a formanyomtatványok számát.

Egyedül 1971-ben az ASZU-eszközök alkalmazása eredményeként a termelés 50 millió rubellel, a nyereség pedig 22 millióval nőtt. Az egy évvel későbbi adatok: 82, illetve 36 millió rubel.

Az amortizációs időt 1 évnél valamivel hosszabb időszakra becsülik.

Szovjet szakemberek a második ASZU-generáció bevezetéséből adódó várható közgazdasági hasznot 1976-ban 20 millió rubelre becsülik. (*Die Computer Zeitung, 1974. máj. 29. [49]*)

*

A GTE Sylvania készítette el a Skylab 3-hoz szükséges fénycsöveket és lámpákat. A világítást a NASA előírásainak megfelelően egyenárammal kellett megoldani.

Az egyes fényforrásokat egyenként és központilag is be-, ill. kikapcsolhatóan kellett bekötni; további követelmény volt, hogy a fényforrások ne zavarják az űrlaboratórium rádió- és egyéb más elektronikus berendezéseit. (*Lichttechnik, 1974. 5. sz. [58]*)

*

Az AEG Telefunken Super Telecon márkanévű tv-kamerasöve ezerszer érzékenyebb elődeinél, még 0,0001 lux megvilágítási erősség esetén is jó tv-képet állít elő. Ez azt jelenti, hogy pl. holdfényben is működik. Az új cső emellett elviseli a napfény vagy a villanófény okozta túlterheléseket is. (*Electronic Product News, 1974. 3. k. 6. sz. [59]*)

*

A kijelzési, megjelenítési célokat szolgáló fényforrások területén különösen nagy szükség van manapság olyan eszközre, amelyek a félvezetőkhöz hasonlóan nagy megbízhatósággal és kis fogyasztással rendelkeznek.

A fényemittáló dióda (LED) félvezető pn-átmenetet tartalmaz, ennek megfelelően megbízhatósága rendkívül nagy. A galliumfoszfid-kijelzők hasznos élettartama meghaladja a 100 000 órát. Tekintve, hogy a fénykibocsátás nem függvénye a hőfejlődésnek, a dióda gyakorlatilag a bekapcsolás pillanatában üzemkés (a bekapcsolást követő 10^{-6} – 10^{-7} s-on belül). Ez azt jelenti, hogy a LED-eszközöket időosztásos alapon lehet működtetni. Fényességmoduláció is elérhető, tekintve, hogy a kibocsátott fény intenzitása arányos a nyitóáram nagyságával.

A kibocsátott fény keskeny sávzélessége következtében a LED-eszközöket monokromatikus fényforrásokként lehet felhasználni szűrők nélkül. A LED-eszközök gyártása során jelenleg a következő vegyületeket használják: galliumfoszfid (GaP), galliumarzenid (GaS), ill. gallium-arzén-foszfor (GaAsP) és gallium-alumínium-arzén (GaAlAs) hármaskristályok. E vegyületek közül a gallium-arzén-összetételiek emittálnak infravörös sugarakat. (*Electronic Equipment News, 1974. március [60]*)